

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 13 kap. i lagen om sjöarbetsavtal och till lagar som har samband med den (RP 34/2022 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 25/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Johanna Ylitepsa, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Pekka Kouhia, Transport- och kommunikationsverket
- överläkare Päivi Miilunpalo, Arbetshälsoinstitutet
- expert Joachim Alatalo, Finlands Maskinbefälsförbund ry
- biträdande verksamhetsledare Pipsa Mörn, Finlands Skeppsbefälsförbund rf
- ordförande, sjökapten Petri Luotio, Passagerarfartygsföreningen i Finland rf
- jurist Sannaleena Kallio, Finlands Sjömans-Union FSU rf
- vice verkställande direktör Hans Ahlström, Rederierna i Finland rf
- direktör för arbetsmarknadsfrågor och juridiska ärenden Maija Mattila, Rederierna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- kommunikationsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd.

Betänkande AjUB 5/2022 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om sjöarbetsavtal, samarbetslagen och lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar ändras. Lagen om sjöarbetsavtal ska enligt förslaget få bestämmelser om arbetsgivarens rätt att förplikta en arbetstagare att lämna utandningsprov för utredning av om arbetstagaren är påverkad av alkohol under arbetstid. Dessutom föreslås det bestämmelser om behandling av personuppgifter i samband med utandningsprov. De föreslagna bestämmelserna ska tillämpas också på arbete ombord på vajerfärjor.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att lagen om sjöarbetsavtal ska innehålla bestämmelser om alkoholutandningsprov för arbetstagare. Enligt förslaget har arbetsgivaren med stöd av bestämmelserna rätt att ålägga arbetstagare att lämna utandningsprov på fartyg. Propositionen har beretts i delegationen för sjömansärenden.

Ett syfte med propositionen är att möjliggöra sådana utandningsprov bland besättningen på fartygen som är nödvändiga för att förebygga situationer där säkerheten för fartyget, besättningen, passagerarna och miljön äventyras på grund av besättningens användning av alkohol. På motsvarande sätt är ett syfte att möjliggöra utandningsprov på vajerfärjor. Ett annat syfte med propositionen är att trygga befälhavarens möjligheter att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter i anslutning till säkerhet till den del det handlar om säkerhetsrisker till följd av alkoholbruk och att förtydliga ställningen för parterna i ett anställningsförhållande och se till att lämpliga förfaranden tillämpas i samband med utandningsprov.

Grundlagsutskottet har lämnat ett utlåtande (GrUU 25/2022 rd) i ärendet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet. Där konstateras det att det kan anses finnas godtagbara grunder för den föreslagna regleringen med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet konstaterar också att de föreslagna bestämmelserna i fråga om kraven på exakthet och noggrann avgränsning uppfyller de krav som grundlagsutskottet ställt i sin praxis och likaså kraven på nödvändighet och proportionalitet med hänsyn till de särskilda förhållandena vid arbete till sjöss.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att det i 8 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet föreskrivs om arbetsgivarens rätt att ålägga arbetstagaren att under anställningsförhållandet visa upp intyg över narkotikatest och anser det motiverat att det skapas en lagstiftningsgrund också för utandningsprov för alkohol på fartyg och vajerfärjor på det sätt som föreslås i propositionen. Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte och tillstyrker därför lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Betänkande AjUB 5/2022 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 34/2022 rd utan ändringar.

Helsingfors 25.5.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Aino-Kaisa Pekonen vänst
vice ordförande Katja Taimela sd
medlem Kim Berg sd
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Markus Lohi cent
medlem Niina Malm sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Jukka Mäkynen saf
medlem Anders Norrback sv
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Riikka Slunga-Poutsalo saf
medlem Sofia Virta gröna.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.